

IN MEMORIAM

Prof. dr. sc. Ružica Henneberg

(24. studeni 1920. – 08. rujan 2006.)

Diplomirala je na Poljoprivrednom odjelu Poljoprivredno-šumarskog fakulteta u Zagrebu 1943., te biologiju na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu u Zagrebu 1955. Završila je tečaj za primjenu radioizotopa u poljoprivredi u Institutu za nuklearna istraživanja u Vinči 1958. Doktorirala je 1962. na Poljoprivrednom fakultetu u Zagrebu disertacijom "Nasljeđivanje nekih ekonomski važnih svojstava kod križanaca *Pisum sativum* x *Pisum arvense*". Nakon diplomiranja radi u Zavodu za botaniku, a od 1944. u Zavodu za povrćarstvo Poljoprivredno-šumarskog fakulteta u Zagrebu.

Od 1945. radi u svojstvu agronoma na državnim poljoprivrednim dobrima u Kerestincu i Trenkovu, gdje je bila suradnik glasovitom ampelografu i vinogradaru barunu Zdenku Turkoviću. Od 1948. je asistentica u Saveznom institutu za oplemenjivanje i proizvodnju bilja u Zemunu, a od 1951. u Institutu za eksperimentalnu biologiju JAZU u Zagrebu. Od 1957. postaje asistentica pok. akademika Tavčara u Zavodu za genetiku i oplemenjivanje bilja Poljoprivredno-šumarskog fakulteta u Zagrebu. Od 1965. je znanstvena suradnica, a potom izvanredna i redovna profesorica „Oplemenjivanja bilja“ i „Sjemenarstva“ u istom zavodu.

Prilikom osnivanja poslijediplomskog studija "Genetika i oplemenjivanje bilja" davne 1963./64. god. uvodi i oblikuje predmet "Biološka svojstva biljaka važna u oplemenjivanju" koji, zahvaljujući svojoj vitalnosti i ogromnom iskustvu predaje do 2000. godine, 9 godina nakon odlaska u mirovinu.

Na istom studiju predavala je i predmet "Oplemenjivanje bilja", te "Oplemenjivanje samooplodnog bilja".

Voditelj je poslijediplomskog studija "Genetika i oplemenjivanje bilja" od 1985./86. do odlaska u mirovinu 1991. godine.

Osim u dodiplomskoj i poslijediplomskoj nastavi, njena znanstvena djelatnost usmjerena je na istraživanje nasljeđivanja i oplemenjivanje najznačajnijih kvantitativnih svojstava jednogodišnjih mahunarki, osobito graška i soje s težištem na kombinaciji otpornosti na niske temperature i kakvoću. Kod graška je cilj bio postizanje ozimog slatkog krmnog graška, a kod soje sorte kratke vegetacije kvalitetnog zrna, otporne na niske proljetne temperature prikladne za uvjete zapadne Hrvatske, i kakvoća zrna.

U suradnji s kemičarima, fitopatolozima i mikrobiolozima istražuje mogućnost povećanja prirodna i kakvoća zrna soje ispitivanjem vitamina, bjelančevina i masnih kiselina te kompatibilnost fungicida i bakterije *Bradyrhizobium japonicum* prilikom dorade sjemena soje.

U okviru europskog istraživačkog centra za soju pri Svjetskoj organizaciji za hranu (FAO) sudjeluje u ispitivanju novih europskih kultivara u mreži pokusa, u održavanju sortimenta, kao i u Europskom oplemenjivačkom programu za soju.

Prof. Henneberg bavila se i sakupljanjem i proučavanjem biljnih genetskih resursa. U tri je navrata bila organizator sakupljanja, održavanja i opisivanja genske kolekcije kulturnih vrsta bilja: u Saveznom institutu za oplemenjivanje i proizvodnju bilja u Zemunu (1948-51.), u arboretumu Trsteno (1951.), te od 1987. kao nositeljica dijela projekta "Banka biljnih gena Jugoslavije", kasnije Hrvatske, koji obuhvaća jednogodišnje mahunarke. Unutar međunarodnog projekta pod pokroviteljstvom EEZ, istražuje sredozemne vrste mahunarki: bob, slanetak i leću u razdoblju od 1986.-90.

Od 1978. godine članica je Europskog udruženja oplemenjivača bilja EUCARPIA, Sekcije „Oil and Protein Crops“, čiji je redovni član bila sve do svoje smrti. Prof. Henneberg bila je dugogodišnji član Hrvatskog Genetičkog Društva kojemu je bila predsjednica 1977. i 1978. godine.

Prisustvovala je i aktivno sudjelovala na brojnim savjetovanjima i kongresima u zemlji i inozemstvu, od kojih navodim samo neke:

- Internacionalni povrtlarski simpozij, Ohrid (1973.),
- stručno savjetovanje „Potrebe proteinske stočne hrane“, Zagreb (1974.),
- kongres genetičara Jugoslavije, Dubrovnik (1976),
- Breeding for adaption to low conditions of glasshouse and field crops, u organizaciji EUCARPIA-e (Wageningen, 1979, i Göttingen, 1984.)

- stručno savjetovanje „Proizvodnja i potrošnja proteinskih hranjiva, Novi Sad (1984),

te više simpozija vezanih uz oplemenjivanje soje: Lednice na Moravě (Čehoslovačka, 1977), Montpellier (1978), Uppsala (1978), Wageningen (1979, 1990), Beč (1979, 1992), Piešťani (Slovačka, 1987), Lausanna (1988), Göttingen (1989), Strasbourg (1990) i Zaragoza (1991).

Objavila je brojne znanstvene i stručne radove od kojih izdvajam samo one koji su imali velikog utjecaja na našu struku:

- Poglavlje u knjizi "Soja - proizvodnja, prerada i potrošnja", Zagreb, 1966. suradnik je i na skriptama pok. prof. Kump naslova "Poljski pokusi", Osijek, 1970, u kojima je napisala poglavlja "Dvosložna i trosložna mreža", "Korigiranje priroda na isti sklop primjenom analize kovarijance kod metode randomiziranih blokova", i "Transformacije“;
- u knjizi Pavleka i sur. "Mrkva (*Daucus carota*)", Zagreb, 1979, (poglavlje "Oplemenjivanje mrkve");
- u knjizi Pavleka i sur. "Špinat (*Spinacia oleracea*)", Zagreb, 1982, nekoliko poglavlja: "Morfološke i biološke karakteristike", "Rezultati ispitivanja raznih sorti špinata", i "Proizvodnja sjemena i proizvodnja hibridnih sorti";
- bila je i suautor poglavlja „Oplemenjivanje soje“ u udžbeniku „Oplemenjivanje bilja“ urednika Martinčić i Kozumplik, 1996.

Prof. Henneberg objavila je brojne znanstvene radove u raznim domaćim i inozemnim znanstvenim časopisima čiji je popis predugačak za tekst ove vrste. Ipak, vjerojatno je njezino najveće postignuće veliki broj redovnih i poslijediplomskih studenata koje je naučila principe i metode oplemenjivanja bilja, a ono po čemu će je još dugo pamtiti oplemenjivači bilja i cijela poljoprivredna struka, jesu njezine sorte: sorta ozimog graška „Maksimirski bijeli“ i sorte soje: „Zvijezda“, „Srećka“, „Dubravka“, „Hrvatica“, „Buga“ i „Ružica“, od kojih je sorta „Dubravka“ unutar svoje skupine zrenja, i danas (skoro 20 godina) službeni standard u pokusima za priznavanje novih sorata.

Prof.dr.sc. Ivan Pejić

